

Sygn. akt III AUa 719/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas - Luty
Sędziowie:	SSA Jadwiga Radzikowska SSA Jolanta Frańczak (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2014 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **T. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy T. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu Wydziału IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2014 r. sygn. akt IV U 1169/12

I. o d d a l a apelację;

II. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu na rzecz adwokata B. B. kwotę 120 zł oraz 23 % tej kwoty jako podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt III AUa 719/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. decyzją z dnia 6 sierpnia 2012 r. przyznał wnioskodawcy T. D. emeryturę od dnia 1 października 2010 r. przyjmując do ustalenia podstawy jej wymiaru przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym wnioskodawca przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, a to od stycznia 1967 r. do grudnia 1976 r. i ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury na 23,83%. Do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 43 lata, 2 miesiące okresów składkowych (518 miesięcy), a świadczenie ustalono według proporcji 163 miesiące pracy w Polsce do 518 miesięcy łącznej pracy wraz z ubezpieczeniem za granicą.

Kolejną decyzją z dnia 23 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. przeliczył emeryturę wnioskodawcy przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z okresu od stycznia 1967 r. do grudnia 1976 r. a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 28,10%. Do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 43 lata, 3 miesiące okresów składkowych (519 miesięcy), w tym 164 miesiące pracy w Polsce.

Decyzją z dnia 17 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. ponownie przeliczył emeryturę wnioskodawcy przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z okresu od stycznia 1965 r. do grudnia 1974 r. a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 35,67%. Do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 43 lata, 3 miesiące okresów składkowych, a świadczenie ustalono według proporcji 164 miesiące pracy w Polsce do 519 miesięcy łącznej pracy z uwagi na ubezpieczenie za granicą.

Rozpoznając odwołania wnioskodawcy wywiezione od powyższych decyzji Sąd Okręgowy - Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w N. wyrokiem z dnia 26 marca 2014 r. umorzył częściowo postępowanie w zakresie przyznania T. D. od dnia 1 października 2010 r. emerytury ustalonej w oparciu o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z lat 1965-1974 przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 44,28% oraz obliczonej według proporcji 164 miesiące pracy w Polsce do 519 miesięcy łącznej pracy - wobec wydania decyzji z dnia 23 maja 2013 r., 17 czerwca 2013 r., 15 października 2013 r. i 21 lutego 2014 r. (pkt I), oddalił odwołania w pozostałym zakresie (pkt II), przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N. do rozpoznania wniosków o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy (pkt III) oraz przyznał adwokat B. B. kwotę 147,60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego wnioskodawcy z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca T. D., ur. (...) podlegał ubezpieczeniu społecznemu w Polsce z tytułu zatrudnienia do dnia 31 lipca 1973 r. W dniu 26 października 2010 r. wnioskodawca złożył za pośrednictwem australijskiej instytucji ubezpieczeniowej wniosek o przyznanie świadczenia, nie zaznaczając czy ubiega się o polską emeryturę czy rentę z tytułu niezdolności do pracy. Pismem z dnia 19 października 2011 r. organ rentowy potwierdził przyjęcie wniosku o emeryturę i jednocześnie wezwał wnioskodawcę do przedłożenia stosownych dokumentów uzasadniających wniosek. T. D. po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą przystąpił w byłej Jugosławii (obecnie Macedonii) w dniu 1 października 1975 r. i podlegał temu ubezpieczeniu społecznemu do dnia 31 maja 1977 r. Natomiast od dnia 14 czerwca 1977 r. do dnia 16 grudnia 2006 r. przebywał na stałe w Australii. W okresie od 19 maja 1971 r. do 14 lipca 1973 r. wnioskodawca był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) we W. w wymiarze 1/2 etatu, zaś od 21 października 1970 r. do 24 lipca 1971 r. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) oraz od 23 sierpnia 1971 r. do 31 lipca 1973 r. w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej. Decyzją z dnia 23 maja 2013 r. organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy doliczając do stażu ubezpieczeniowego okres pracy od 25 lipca 1971 r. do 22 sierpnia 1971 r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) we W. nie pokrywający się z zatrudnieniem w innych zakładach pracy. Tym samym zwiększono wnioskodawcy o 1 miesiąc okres pracy w Polsce ustalając emeryturę według proporcji 164 miesiące pracy w Polsce do 519 miesięcy łącznej pracy. Przeliczono również podstawę wymiaru świadczenia doliczając za cały okres zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...), a to od 19 maja 1971 r. do 14 lipca 1973 r. i wynagrodzenie w wysokości 1/2 obowiązującego wynagrodzenia minimalnego, a wwpw wzrósł z 23,83% do 28,10%. Po uzyskaniu potwierdzenia z macedońskiej instytucji ubezpieczeniowej o okresach podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu społecznemu w tym kraju organ rentowy decyzją z dnia 17 czerwca 2013 r. przeliczył świadczenie przyjmując do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym po raz pierwszy wnioskodawca przystąpił do ubezpieczenia za granicą (lata 1965-1974) a wwpw wzrósł do 35,67%. W okresie zatrudnienia w Miejskim Zarządzie (...) w J., a to od dnia 1 do dnia 27 stycznia 1965 r. wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie według stawki godzinowej wynoszącej 6 zł, a od dnia 28 stycznia 1965 r. do dnia 11 maja 1965 r. według stawki 6,50 zł na godzinę. Zgodnie z umową o pracę miał także otrzymywać premię uznaniową do 30%. W związku z powyższym decyzją z dnia 15 października 2013 r. organ rentowy przeliczył emeryturę wnioskodawcy uwzględniając wynagrodzenie za 1965 rok obliczone według

stawek godzinowych, a wwpw wyniósł 36,68%. Wnioskodawca w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) we W., w którym był zatrudniony od dnia 19 maja 1971 r. do dnia 14 lipca 1973 r. w wymiarze 1/2 etatu miał wypłacane wynagrodzenie według stawki 9,8 zł za godzinę. W okresie od 11 maja 1965 r. do 16 listopada 1966 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Miejskim Handlu (...) w J., otrzymując wynagrodzenie w wysokości 6,10 zł za godzinę oraz premię uznaniową. Organ rentowy uwzględniając powyższe wynagrodzenie decyzją z dnia 21 lutego 2014 r. ponownie obliczył emeryturę wnioskodawcy od dnia 1 października 2010 r., ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury na 44,28%. W związku z tym, że wnioskodawca nie udowodnił wynagrodzenia za okresy: od 1 lutego 1963 r. do 31 grudnia 1964 r., od 1 kwietnia 1967 r. do 31 lipca 1967 r., od 22 września 1967 r. do 31 sierpnia 1970 r., od 21 października 1970 r. do 18 maja 1971 r., od 19 maja 1971 r. do 24 lipca 1971 r., od 23 maja 1971 r. do 14 lipca 1973 r. i od 15 lipca 1973 r. do 31 lipca 1973 r. organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne. Wynagrodzenie wnioskodawcy w latach 1965 - 1974, które zostały uwzględnione do obliczenia podstawy wymiaru emerytury wyniosło: za 1965 rok – 14796 zł, za 1966 rok – 12785 zł, za 1967 rok – 6205 zł, za 1968 rok i 1969 rok po 10200 zł, za 1970 rok – 8952 zł, za 1971 rok – 18357 zł, za 1972 rok – 23721 zł, za 1973 rok – 13272 zł a za 1974 rok – zero.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie zasługują na uwzględnienie. W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 15 i 18 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) stwierdził, że z uwagi na fakt, iż wnioskodawca nie był ubezpieczony w Polsce w ciągu 20 lat poprzedzających złożenie wniosku o świadczenie, podstawę wymiaru jego emerytury może stanowić tylko i wyłącznie przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z okresu od stycznia 1965 r. do grudnia 1974 r., to jest 10 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym przystąpił on do ubezpieczenia w obecnej Macedonii. W ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do doliczenia do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy całego okresu, zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w J. a to od 19 maja 1971 r. do 14 lipca 1973 r., gdyż od dnia 21 października 1970 r. do dnia 24 lipca 1971 r. pokrywał się z zatrudnieniem w (...) Zakładach (...) oraz od 23 sierpnia 1971 r. do 31 lipca 1973 r. w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, albowiem obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości sumowania okresów zatrudnienia w więcej niż jednym zakładzie pracy przypadających w tym samym czasie. Z tego względu Sąd Okręgowy uznał, że może zostać zaliczony do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy tylko okres od 25 lipca 1971 r. do 22 sierpnia 1971 r. Ponadto Sąd Okręgowy stwierdził, że brak było podstaw, aby przy obliczaniu wysokości świadczenia uwzględnić 30% premii, którą przewidziano wnioskodawcy w umowie o pracę podczas zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...), w Miejskim Handlu (...) w J. oraz Miejskim Zarządzie (...) w J., albowiem wnioskodawca nie wykazał czy i w jakich wysokościach premia została faktycznie wypłacona. Sąd Okręgowy wypuklił, że wnioskodawca nie udowodnił wysokości wynagrodzenia za okres od 1 lutego 1963 r. do 31 grudnia 1964 r., od 1 kwietnia 1967 r. do 31 lipca 1967 r., od 22 września 1967 r. do 31 sierpnia 1970 r., od 21 października 1970 r. do 18 maja 1971 r., od 19 maja 1971 r. do 24 lipca 1971 r. z tytułu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) oraz od 23 maja 1971 r. do 14 lipca 1973 r. i od 15 lipca 1973 r. do 31 lipca 1973 r. w związku z czym organ rentowy prawidłowo przyjął za powyższe okresy wynagrodzenie minimalne stosownie do treści art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Okręgowy uznał również, że brak jest podstaw prawnych, aby uwzględnić żądania wnioskodawcy w przedmiocie doliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresów pozostawania bez pracy od: 23 czerwca 1959 r. do 16 marca 1960 r., od 6 września 1961 r. do 1 października 1961 r., od 28 października 1961 r. do 14 grudnia 1961 r., od 17 kwietnia 1962 r. do 31 maja 1962 r., od 1 października 1962 r. do 22 października 1962 r., od 3 stycznia 1963 r. do 31 stycznia 1963 r., od 17 listopada 1966 r. do 31 marca 1967 r., od 1 sierpnia 1967 r. do 21 września 1967 r. i od 1 września 1970 r. do 20 października 1970 r., ponieważ w tym zakresie nie znajduje zastosowania art. 6 ust 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem wnioskodawca nie wykazał, aby był zarejestrowany jako osoba poszukująca pracy w urzędzie zatrudnienia. Ponadto oświadczył on, iż pozostawał wówczas bez pracy z powodów zdrowotnych, co dodatkowo przemawia za niezaliczeniem wyszczególnionych okresów jako okresów składkowych. Kierując się rozważaniami dokonanymi powyżej Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania w części nie zaspokojonej przez organ rentowy w czasie toczącego się postępowania a złożony

wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N..

Apelację od wyroku w części oddalającej odwołania (pkt II) wywiódł wnioskodawca T. D. wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie w całości odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. z dnia 6 sierpnia 2012 r., 23 maja 2013 r. oraz 17 czerwca 2013 r. Wnioskodawca zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i poczynienie ustaleń faktycznych niezgodnych ze zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności poprzez przyjęcie, iż nie wykazał wysokości wynagrodzenia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...), w Miejskim Handlu (...) w J. oraz Miejskim Zarządzie (...) w J. w zakresie 30% premii wypłacanej mu w trakcie zatrudnienia w wymienionych zakładach pracy podczas, gdy z przedłożonych przez niego dokumentów, tj. świadectw pracy oraz umowy o pracę wynika, iż premia uznaniowa przysługiwała mu a także przyjęcie, że nie wykazał, aby okresy pozostawania bez pracy: od 23 czerwca 1959 r. do 16 marca 1960 r., od 6 września 1961 r. do 1 października 1961 r., od 28 października 1961 r. do 14 grudnia 1961 r., od 17 kwietnia 1962 r. do 31 maja 1962 r., od 1 października 1962 r. do 22 października 1962 r., od 3 stycznia 1963 r. do 31 stycznia 1963 r., od 17 listopada 1966 r. do 31 marca 1967 r., od 1 sierpnia 1967 r. do 21 września 1967 r., od 1 września 1970 r. do 20 października 1970 r. były okresami składkowymi podczas, gdy bezspornym pozostaje, iż pozostawał wówczas czasowo bez pracy na obszarze Państwa Polskiego z powodu niemożności jej otrzymania, realizując tym samym przesłanki uregulowane w art. 6 ust. 2 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wywodów apelacji wnioskodawca w pierwszej kolejności podniósł, że Sąd Okręgowy nie kwestionował faktu, iż premia uznaniowa mu przysługiwała w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...), w Miejskim Handlu (...) w J. oraz Miejskim Zarządzie (...) w J.. Z tego względu brak było podstaw do odmowy jej zaliczenia tylko dlatego, że nie wykazał on, iż jej wypłata faktycznie nastąpiła. Powołując się na treść § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe skonstatował, że brak jest jakiegokolwiek obostrzenia w zakresie premii uznaniowych, które miałyby zostać uwzględnione w sytuacji, gdy fakt jej wypłaty jest niewątpliwy. W zakresie braku uwzględnienia na poczet okresów składkowych okresów pozostawania bez pracy wnioskodawca podniósł, że pozostawał wówczas bez pracy z uwagi na bóle kręgosłupa oraz zwyrodnienie stawu biodrowego. W tych okresach poszukiwał pracy odpowiedniej dla swojego stanu zdrowia, ale Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że wobec problemów zdrowotnych zaniechał poszukiwania zatrudnienia, a przez to nie mógł być traktowany jako osoba czasowo pozostająca bez pracy z powodu niemożności jej otrzymania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie w pierwszej kolejności należy zauważyć, że zarzuty apelacji dotyczyły tylko i wyłącznie nie uwzględnienia zaskarżonym wyrokiem do ustalenia wysokości emerytury premii uznaniowej przewidzianej umową o pracę w trakcie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...), w Miejskim Handlu (...) w J. oraz Miejskim Zarządzie (...) w J. a także nie zaliczenia do okresów składkowych okresów: od 23 czerwca 1959 r. do 16 marca 1960 r., od 6 września 1961 r. do 1 października 1961 r., od 28 października 1961 r. do 14 grudnia 1961 r., od 17 kwietnia 1962 r. do 31 maja 1962 r., od 1 października 1962 r. do 22 października 1962 r., od 3 stycznia 1963 r. do 31 stycznia 1963 r., od 17 listopada 1966 r. do 31 marca 1967 r., od 1 sierpnia 1967 r. do 21 września 1967 r., od 1 września 1970 r. do 20 października 1970 r. Sprawia to, iż w istocie spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy istniały podstawy do uwzględnienia spornej premii jak również uznania wnioskowanych okresów jako okresów składkowych i uwzględnienia ich przy ustaleniu wysokości należnej wnioskodawcy emerytury.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma racji wnioskodawca zarzucając w apelacji naruszenie zaskarżonym wyrokiem prawa procesowego a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd pierwszej instancji granic swobodnej oceny dowodów i nie dokonanie ustaleń pozytywnych dla wnioskodawcy w przedmiocie wypłaty premii uznaniowej w wysokości 30% wynagrodzenia zasadniczego oraz kwalifikacji wyszczególnionych w apelacji okresów jako okresów składkowych. Podkreślenia wymaga, że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury w myśl zasady swobodnej oceny dowodów, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów stosownie do własnego przekonania, w oparciu o wszechstronne

rozważenie zebranego w sprawie materiału, a więc biorąc pod uwagę wszystkie dowody przeprowadzone w postępowaniu oraz wszelkie – mające znaczenie dla ich mocy i wiarygodności – okoliczności towarzyszące ich przeprowadzaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2002 r., IV CKN 1218/00, LEX nr 80266). Granice swobodnej oceny dowodów winny być wyznaczone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, w świetle których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych, a wiążąc ich moc i wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 655). W związku z powyższym do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby wnioskodawca wykazał Sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2005 r., II CK 385/04, LEX nr 603752). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć również logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania, w świetle kryteriów wyżej wzmiankowanych, przyjętych wniosków z zebranych materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd; nie jest tu wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 137/04, LEX nr 602671).

W ocenie Sądu Apelacyjnego wbrew odmiennemu przekonaniu wnioskodawcy Sąd pierwszej instancji wywiódł prawidłowe wnioski ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym przedłożonych umów o pracę i świadectw pracy. Ubocznie godzi się w tym miejscu zauważyć, iż przed organem rentowym sprawa emerytalna ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego (art. 180 k.p.a.). W związku z powyższym organ rentowy ma ograniczoną swobodę prowadzenia postępowania dowodowego. Z przepisów proceduralnych wynika bowiem jakie środki dowodowe stanowią podstawę ustalenia konkretnych okoliczności. Tymi przepisami były właśnie § 21 ust. 1 i § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 ze zm.) obowiązującego w dacie złożenia przez wnioskodawcę wniosku o emeryturę oraz zastępujące go przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) z których wynikało, iż środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. Dokumenty wyszczególnione w obu rozporządzeniach są dla organu rentowego wiążące zarówno w pozytywnym jak i negatywnym znaczeniu, co oznacza, że brak zaświadczenia organ powinien traktować jako brak dowodu na fakt wykonywania pracy. Na etapie postępowania odwoławczego na skutek zaskarżenia decyzji organu rentowego przedmiotowa sprawa przekształciła się w sprawę cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c., a więc do jej rozpoznania stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Z tego względu zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed tym sądem nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. Ten wyjątek od zasady wyrażonej w art. 247 k.p.c. sprawia, że fakt ustalenia wysokości pobieranego wynagrodzenia może być dowodzony za pomocą każdego dowodu, a więc dopuszczalne jest dowodzenie za pomocą zeznań świadków i stron postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., sygn. akt II UKN 619/98, OSNP 2000 nr 11, poz. 439). Ponadto stosownie do treści art. 116 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) do wniosku o świadczenie emerytalno-rentowe powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości. Istotne jest, iż ciężar dowodów zarówno w zakresie nabycia prawa do niego, jak też jego wysokości, spoczywa na wnioskodawcy, który ma prawo dołączenia do wniosku wszelkich dokumentów, jakie - w jego przekonaniu - mogą mieć wpływ na wysokość świadczenia. Nie można jednakże zapomnieć, iż miarodajność przeprowadzonych dowodów podlega ocenie przez sąd stosownie do reguł określonych w art. 233 k.p.c.

Rację ma wnioskodawca zarzucając, iż miał w spornych okresach zagwarantowane prawo do premii uznaniowej, ale pomija fakt, że w żaden sposób nie wykazał, czy faktycznie ją otrzymał i w jakiej wysokości. Należy bowiem mieć na uwadze, że w przypadku takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia premii oraz jej wysokość (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., sygn. akt I UK 36/07, LEX nr 390123). Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi dysponować pewnymi danymi co do wysokości dochodów ubezpieczonego stanowiących podstawę obliczenia wysokości świadczeń emerytalnych. Wprawdzie w postępowaniu cywilnym sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego w postępowaniu rentowym, jednak ustalenia dokonywane przez sąd muszą być oparte na konkretnych dowodach. W niniejszej sprawie wnioskodawca nie udowodnił otrzymania premii oraz jej wysokości, co sprawia, iż Sąd Okręgowy nie mógł poczynić w tym zakresie żadnych miarodajnych ustaleń i uwzględnić odwołania. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 grudnia 1997 r. (II UKN 418/97, OSNP 1998 nr 22, poz. 661) stwierdził, że w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo-płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego. Podstawą uwzględnienia premii w podstawie wymiaru świadczenia nie może stanowić jedynie fakt, iż była ona wnioskodawcy zagwarantowana w wysokości do 30 %.

Całkowicie bezzasadny jest także zarzut nie uwzględnienia zaskarżonym wyrokiem wymienionych w apelacji okresów jako okresów składkowych wpływających na wysokość emerytury wnioskodawcy. Stosownie do treści art. 6 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne czasowego pozostawania bez pracy na obszarze Państwa Polskiego z powodu niemożności jej otrzymania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego, w tym okresy pobierania zasiłków z funduszu aktywizacji zawodowej, zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków szkoleniowych wypłaconych z Funduszu Pracy. Dla prawidłowego stosowania tej normy prawnej istotne jest także ustalenie, co trafnie zauważył w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy, pojęcia "okresu czasowego pozostawania bez pracy z powodu niemożności jej otrzymania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego". Zgodnie z brzmieniem § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 września 1945 r. o pośrednictwie pracy i pośrednictwie przy zawieraniu umów o naukę zawodu (Dz.U. Nr 41, poz. 231) wydanym na podstawie art. 2, 4 i 11 dekretu z dnia 2 sierpnia 1945 r. o urzędach zatrudnienia (Dz.U. Nr 30, poz. 182) kierownicy zakładów pracy obowiązani byli w terminie 3-dniowym zawiadomić właściwy urząd zatrudnienia, jego oddział lub instytucję wykonywającą zastępczo czynności urzędu zatrudnienia zarówno o każdym wolnym jak i nowoobsadzonym miejscu pracy lub miejscu nauki zawodu". Z drugiej zaś strony, każdy poszukujący pracy lub miejsca nauki zawodu, zgłaszający się do właściwego urzędu zatrudnienia w godzinach urzędowych, powinien być zarejestrowany (§ 7). Na użytek tego rozporządzenia osoba pozostająca bez pracy, zgłaszająca gotowość jej podjęcia, określana była jako "poszukująca pracy". Obowiązująca od 31 grudnia 1989 r. ustawa o zatrudnieniu wprowadziła, w miejsce pojęcia "poszukujący pracy" pojęcie "bezrobotny". Zgodnie z definicją zawartą w jej art. 2 ust. 1 pkt 8, bezrobotny to osoba zdolna do pracy i gotowa do jej podjęcia w ramach stosunku pracy, pozostająca bez pracy i zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania organie zatrudnienia stopnia podstawowego, z zastrzeżeniem dalszych warunków. Te same przesłanki, na jakich opierają się oba pojęcia - "poszukujący pracy" i "bezrobotny" - są także niezbędne dla uznania konkretnej osoby za "czasowo pozostającą bez pracy z powodu niemożności jej uzyskania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego". Chodzi tu mianowicie o pozostawanie bez pracy, jej poszukiwanie oraz gotowość jej podjęcia. Te wspólne cechy uprawniają do przyjęcia, że okresy czasowego pozostawania bez pracy z powodu niemożności jej uzyskania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego to okresy uprzednio poszukiwania pracy w rozumieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 września 1945 r., a następnie okresy bezrobocia w rozumieniu ustawy o zatrudnieniu z 1989 r. Z kolei o niemożności podjęcia pracy stanowi negatywny wynik jej poszukiwania. O takim negatywnym wyniku nie sposób mówić w przypadku, kiedy "poszukujący pracy" lub "bezrobotny" nie skorzystał z możliwości zarejestrowania się uprzednio w urzędzie zatrudnienia - w rozumieniu dekretu z dnia 2 sierpnia 1945 r. o urzędach zatrudnienia, później, we właściwym dla miejsca zamieszkania organie zatrudnienia stopnia podstawowego - w rozumieniu ustawy z 1989 r. o zatrudnieniu.

Zatem wykładnia systemowa upoważnia do przyjęcia, że okresy czasowego pozostawania bez pracy z powodu niemożności jej uzyskania i niemożności podjęcia szkolenia zawodowego w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych to okresy równoznaczne z okresami zarejestrowania się, pierwotnie, w urzędzie zatrudnienia jako osoba poszukująca pracy (rozporządzenie z 1945 r.), następnie, w organie zatrudnienia, jako osoba bezrobotna (ustawa o zatrudnieniu z 1989 r.). Mając na uwadze powyższe, niemożliwym było zatem uznanie tychże okresów jako okresów składkowych, albowiem wnioskodawca nie spełniał formalnego wymogu, jakim było legitymowanie się statusem osoby „poszukującej pracy”, a następnie „bezrobotnej”, ponieważ nie przedłożył żadnych dowodów potwierdzających, bądź choćby uprawdopodobniających okoliczność zarejestrowania we właściwym urzędzie (zobacz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2009 r., II UK 404/08, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 111).

Z tych względów Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, albowiem zawarte w niej zarzuty były nieuzasadnione.

O kosztów postępowania Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 2 i § 19 Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461).